

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292. Ефективна економіка. 2024. № 12.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.12.46>

УДК 378.1

А. Ф. Гуменюк,

*к. е. н., доцент, доцент кафедри економіки та управління,
Міжрегіональна академія управління персоналом
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-3125-0881>*

О. С. Петрицька,

*к. е. н.
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0002-8842-5371>*

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ У СФЕРІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

A. Humenyuk,

*PhD in Economics, Associate Professor of the Department of Economics and
Management, Interregional Academy of Personnel Management*

O. Petrytska,

PhD in Economics

CURRENT TRENDS IN THE SPHERE OF HIGHER EDUCATION

У статті розглядаються основні тенденції, що відбуваються у системі вищої освіти. Увага акцентується на світових тенденціях які формують сучасну вищу освіту, а саме: цифровізація освіти, компетентнісний підхід, глобалізація освіти тощо.

Вища освіта під впливом глобалізаційних процесів, технологічного прогресу, соціально-економічних трансформацій зазнає значних змін.

Однією з найзначніших тенденцій є цифровізація освіти. У статті підкреслюється, що використання сучасних цифрових технологій у навчальному процесі сприяє розвитку навичок проблемного мислення, стимулює творчість та інноваційний підхід до навчання.

У сучасних умовах одним із важливих завдань підготовки у вищій школі є розвиток здатності до самостійного пізнання, готовності до прийняття рішень та відповідальності за результат. Одним із шляхів вирішення цього завдання може бути компетентнісний підхід до навчання. У статті підкреслюється, що компетентнісний підхід до навчання визначає інноваційний характер освітнього процесу.

Однією з ключових тенденцій розвитку вищої освіти є її глобалізація. Глобалізація освіти сприяє формуванню якостей особистості, необхідних сучасному фахівцю в умовах сучасного суспільства. Завдяки створенню єдиного світового простору стає можливим своєчасно знайомитись з інноваціями у сфері науки та виробництва, вступати у професійні об'єднання, висловлювати власну позицію, аналізувати ринки та адаптуватися до постійних змін.

У сучасному суспільстві освіта, особливо вища, сприймається як головний, провідний чинник соціального та економічного прогресу. Таким чином, питання щодо тенденцій розвитку вищої освіти є актуальним, що свідчить про необхідність подальших досліджень у межах даної проблематики.

The article examines the main trends occurring in the higher education system. Attention is focused on global trends that shape modern higher education, namely: digitalization of education, competency-based approach, globalization of education, etc.

Higher education is undergoing significant changes under the influence of globalization processes, technological progress, and socio-economic transformations.

One of the most significant trends is the digitalization of education. The relevance of the introduction of digital technologies into the educational process is dictated by the need to support domestic education in the trends of the modern era of digitalization, its compliance with new, newly formed demands for general digital literacy and the quality of professional training. The article emphasizes that the use of modern digital technologies in the educational process contributes to the development of problem-solving skills, stimulates creativity and an innovative approach to learning.

In modern conditions, one of the important tasks of training in higher education is not only the acquisition of professional knowledge, skills and practical abilities, but also the development of the ability to self-knowledge, readiness to make decisions and responsibility for the result. One of the ways to solve this problem can be a competency-based approach to learning. The article emphasizes that the competency-based approach to learning determines the innovative nature of the educational process. The future specialist acquires the ability to predict problems, set tasks, find ways out of problem situations, navigate in a professional environment, use non-standard ways to eliminate contradictions that arise in practical activities.

One of the key trends in the development of higher education is its globalization. Globalization of education contributes to the formation of personality qualities necessary for a modern specialist in the conditions of modern society. Thanks to the creation of a single global space, it becomes possible to get acquainted with innovations in the field of science and production in a timely manner, join professional associations, express one's own position, analyze markets and adapt to constant changes.

Globalization creates new opportunities for cooperation between universities from different countries. This leads to an increase in the mobility of students and teachers, as well as to the development of international exchange programs and the wide spread of distance education.

It is the globalization of education that contributes to the creation of a single world educational space. Today, every person has the right to choose an educational institution for study and obtaining a profession that is close to him and interesting.

In modern society, education, especially higher, is perceived as the main, leading factor of social and economic progress. The reason for such attention lies in the understanding that the most important value and the main capital of modern society is a person capable of searching and mastering new knowledge and making non-standard decisions. Thus, the question of trends in the development of higher education is relevant, which indicates the need for further research within this area.

Ключові слова: *вища освіта, тенденції, глобалізація, цифровізація, дистанційне навчання.*

Keywords: *higher education, trends, globalization, digitalization, distance learning.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Сфера освіти знаходиться у постійному русі, реагуючи на зміни зовнішнього середовища, адаптуючись до його мінливих потреб, і одночасно активно впливаючи на стан цього зовнішнього середовища. Будь-які важливі та масштабні проблеми, з якими стикається суспільство, неминуче позначаються і на сфері освіти. У той же час, освіта здатна впливати на розвиток тих чи інших процесів у суспільстві, підтримувати їх або гальмувати, знаходити свої специфічні можливості вирішення проблем, що запобігають небажаному розвитку подій. Таке розуміння ролі освіти у суспільстві полягає в основі пріоритетної значущості розвитку освіти для країни, суспільства та кожної людини.

Важливою метою для України є створення системи освіти, що відповідає потребам особистості, суспільства та держави, формування умов для її подальшого розвитку, підготовки нових поколінь до життя та праці у суспільстві. Вища освіта стала необхідністю, вона є все більш доступною для всіх верств населення. На покращення якості знань спрямовані запровадження нових технологій навчання. Сьогодні актуально навчання, яке враховує індивідуальні особливості, розвиває креативне мислення та комунікативні навички, використовує сучасні технології. Отже, система освіти потребує значних змін і трансформацій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сучасні тенденції розвитку вищої освіти широко розглядають у своїх працях вітчизняні вчені. Так, дане питання у працях розглядають учені: Андрущенко В. П., Антонівська М. О., Бублик С.Г., Велентейчик Т.М., Гончарова Т.В., Дубасенюк О. А., Луценко Н. Л., Рилова О. Ю., Сарновська Н. І. та інші.

Так, Андрущенко В. П. [1] зауважує, що глобалізація та інтернаціоналізація освіти сьогодні стають загальновизнаними світовими тенденціями розвитку вищої освіти.

Антонівська М. О., Сарновська Н. І. [2] зауважують, що Україна стикається з необхідністю вироблення нових підходів до організації освітньої системи з урахуванням вимог сучасного стану людського розвитку: глобалізації, інформатизації, прискорення темпу життя.

Бублик С.Г., Велентейчик Т.М., Гончарова Т.В. [4] акцентують увагу на світових тенденціях в системі вищої освіти в ХХІ столітті: масовість та динамізм, орієнтація якості навчання на кінцевий результат, впровадження безперервної освіти, дистанційне навчання, диверсифікація та інтернаціоналізація, індивідуалізація, трансформація змісту, спрямованість на науково-дослідницьку діяльність.

Дубасенюк О. А. [5] акцентує увагу на тенденціях глобалізації, інтеграції, фундаменталізації, гуманізації, неперервності навчання,

диференціації, індивідуалізації, інформатизації, багаторівневості, стандартизації тощо.

Луценко Н. Л. [6] виокремлює такі основні світові тенденції розвитку вищої освіти: масовість, безперервне навчання, індивідуалізація навчання, упор на практику, інтернаціоналізація вищої освіти, гейміфікація.

Рилова О. Ю. [7] підкреслює, що однією з ключових тенденцій розвитку вищої освіти є її глобалізація, тобто зближення національних систем на міжнародному рівні, їх інтернаціоналізація та формування єдиного освітнього простору, що приводить до маркетинга вищої освіти.

Більшість дослідників однією з базових тенденцій визначає глобалізацію. Визначальними тенденціями більшість вчених вважають забезпечення та гарантію якості вищої освіти.

У сучасному суспільстві освіта, особливо вища, сприймається як головний, провідний чинник соціального та економічного прогресу. Така увага полягає в усвідомленні того, що основним капіталом і важливішою цінністю суспільства є людина, яка здатна до пошуку, засвоєння нових знань та прийняття нестандартних рішень.

Таким чином, питання щодо тенденцій розвитку вищої освіти є актуальним, що свідчить про необхідність подальших досліджень у межах даної проблематики.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Виділити та проаналізувати сучасні світові тенденції розвитку вищої освіти.

Виклад основного матеріалу дослідження. Вища освіта під впливом глобалізаційних процесів, технологічного прогресу, соціально-економічних трансформацій зазнає значних змін. Розглянемо тенденції, які формують сучасну вищу освіту.

Однією з найзначніших тенденцій є цифровізація освіти. Погодимося з авторами [8], що цифровізація освіти є однією з ключових тенденцій розвитку сучасної системи освіти, яка спрямована на покращення якості

навчального процесу, доступність знань та адаптації освітніх програм до потреб цифрового суспільства.

Актуальність впровадження цифрових технологій в освітній процес продиктована необхідністю підтримки вітчизняної освіти у трендах сучасної епохи цифровізації, її відповідності новим, новосформованим запитам на загальну цифрову грамотність та якість підготовки професійних кадрів.

Цифровізація освіти – це перехід від традиційної освіти до цифрової. У цифровізації акцент робиться на комплексному використанні переважно комп'ютерної форми подання інформації у всіх аспектах, пов'язаних із організацією та реалізацією освітнього процесу.

Цифрові технології в освіті включають використання додатків, програм та інших цифрових засобів навчання. Традиційні методи навчання обмежені і найчастіше неспроможні повною мірою задовольнити потреби сучасного студента. Цифрові технології, у свою чергу, пропонують нові підходи до навчання, роблячи його більш інтерактивним, персоналізованим та доступним. Вони надають унікальні можливості для глибокого вивчення матеріалу та розвитку навичок, необхідних для успішної не лише навчальної, а й подальшої професійної діяльності.

Онлайн-курси та платформи дозволяють отримати доступ до якісних освітніх матеріалів від провідних експертів, що дає можливість студентам значно розширити свої знання за межами навчальної програми.

Завдяки онлайн-платформам, освітнім додаткам та віртуальним лабораторіям, освіта стає більш інтерактивною і персоналізованою, дозволяє студентам вивчати матеріал у зручному темпі та з урахуванням індивідуальних потреб. Це не тільки цифрова революція, але й новий, сучасний етап у розвитку освіти. Викладачі отримують потужні інструменти ефективної роботи, а студенти – безмежні можливості саморозвитку.

Технології не лише спростили доступ до освіти, а й змінили підхід до навчання. Навчання стало більш персоналізованим та адаптивним, що дозволяє кожному студенту йти своїм унікальним шляхом залежно від

інтересів і можливостей. Використання сучасних цифрових технологій у навчальному процесі сприяє розвитку навичок проблемного мислення, стимулює творчість та інноваційний підхід до навчання.

Одна з ключових особливостей цифрових технологій – це їхня здатність надавати адаптивні рішення. Штучний інтелект та машинне навчання аналізують успіхи та труднощі кожного студента, пропонуючи індивідуальні рекомендації та матеріали для усунення прогалин у знаннях. Це дозволяє створювати більш ефективні та індивідуальні навчальні плани, які сприятимуть покращенню успішності.

Однією з основних технологій цифровізації освіти є віртуальна та доповнена реальність. Лідерами щодо впровадження віртуальної реальності в освіті залишаються США та Європейські країни.

В основі навчання із застосуванням віртуальної реальності полягають іммерсивні технології – віртуальне розширення реальності, що дозволяє краще сприймати та розуміти навколишню дійсність. Інтерактивність, що полягає в основі навчання за допомогою віртуальної реальності, дозволяє вивчати звичайні предмети у новому форматі. До основних переваг застосування віртуальної реальності в освіті можна віднести наступне: покращення та збагачення освітнього процесу; безпечне середовище; розвиток навичок командної роботи тощо.

Проте, слід зазначити, що впровадження цифрових технологій у освітній процес пов'язано з певними ризиками. Так, погодимось з Бобро Н. [3], яка зауважує, що у цифровій системі освіти взаємодія з викладачем та спілкування зводяться до мінімуму; важливим аспектом є недостатня увага до виховного процесу в умовах цифровізації. Автор, також зауважує на психологічних, соціальних та фізичних ризиках, що пов'язані з тривалим використанням цифрових технологій.

Проте, з огляду на загальні тенденції розвитку суспільства, подальша інтеграція цифрових технологій в освіту є неминучою.

У сучасних умовах одним із важливих завдань підготовки у вищій школі є не лише набуття професійних знань, умінь та практичних навичок, а і розвиток здатності до самостійного пізнання, готовності до прийняття рішень та відповідальності за результат. Одним із шляхів вирішення цього завдання може бути компетентнісний підхід до навчання. Такий підхід; по-перше, забезпечує формування творчого мислення, формує здібності працювати з потоками інформації та самостійно оновлювати її; по-друге, підводить до усвідомленого вибору оптимальних шляхів вирішення завдань, планування діяльності, передбачення її результатів, оцінки ефективності професійної праці та прийнятих рішень. Компетентнісний підхід до навчання забезпечує умови за яких у майбутніх фахівців формується взаємозв'язок знань, креативних дій та способів їх використання для вирішення професійних проблем, оволодіння новими технологіями, методиками та видами професійної діяльності.

Компетентний підхід до навчання визначає інноваційний характер освітнього процесу. Майбутній фахівець опановує вміння прогнозувати проблеми, встановлювати завдання, знаходити способи виходу з проблемних ситуацій, орієнтуватися у ситуації, використовувати нестандартні шляхи усунення протиріч, що можуть виникати у практичній діяльності.

Особливості такого підходу до навчання виявляються в організації навчальної діяльності у формі діалогу, моделюванні спільного пошуку викладача та студента навчальної проблеми; прояві компетентності та креативності як професійних здібностей майбутніх спеціалістів; засвоєнні навчальної інформації через призму особистісного досвіду, емоційних переживань, індивідуального сприйняття.

Компетентнісний підхід спрямований на: впровадження технології, заснованої на принципах співробітництва, які дозволяють студенту перебувати у полі професійних проблем та діяльності у ролі суб'єкта освітнього процесу; засвоєння майбутніми фахівцями професійного досвіду, етики, у якому норми стають мотивами професійної поведінки та діяльності;

формування світоглядних поглядів, власної системи переконань та установок. Реалізація цих аспектів у методиці навчання вищої школи передбачає зв'язок ініціативи, бажань та потреб у пізнанні з передачею соціокультурного досвіду, заміну нормативного навчання креативним.

Таким чином, компетентнісний підхід є однією з тенденцій, що формують сучасну вищу освіту.

Однією з ключових тенденцій розвитку вищої освіти є її глобалізація.

Незважаючи на те, що кожна держава реалізує свою лінію у системі освіти з огляду на власні традиції, історію, соціально-економічну ситуацію, ринок послуг та ринок праці, сьогодні чітко простежується взаємодія світового рівня. Метою такої взаємодії є підготовка спеціаліста нового покоління, що відповідає запитам не лише національної, а й світової економіки.

Результатом глобалізації стає формування єдиного світового освітнього простору, що вимагає від національних систем вищої освіти таких характеристик, як гнучкість та здатність адаптації до умов постійно змінного світу. Її відмінною особливістю є єднання світу на основі інформаційних технологій, необхідність об'єднання в умовах загрози глобальним проблемам, а також необхідність зближення народів та культур.

Суспільство висуває до спеціаліста нові вимоги: ініціативність, креативність, стресостійкість, готовність навчатися, знання мов, вільне володіння комп'ютерними програмами, мобільність, активність. Сучасний фахівець повинен не просто мати необхідні знання, володіти певним колом умінь і навичок, а й застосовувати їх у нестандартних ситуаціях, постійно мінливого світу.

Головним завданням, яке постає перед вищою освітою, є передача людині знань, необхідних для комфортного існування у соціумі. Мета вищої освіти – формування висококваліфікованого фахівця, що сприяє зростанню національної економіки зокрема та світової економіки у цілому.

При цьому, поняття висококваліфікований фахівець сьогодні зазнає суттєвої трансформації. Для того щоб бути конкурентоспроможною та затребуваною на ринку праці, людині як фахівцю необхідно постійно навчатися, бути в системі безперервної освіти.

Безперервна освіта може здійснюватися не лише за допомогою здобуття нових спеціальностей, засвоєння програм професійної перепідготовки та підвищення кваліфікації, а й за допомогою самоосвіти. Погоджуємось з Ткачук М. [9], що активна участь у суспільних процесах неможлива без повноцінного розвитку особистості, її постійної самоосвіти й самовдосконалення. Цьому активно сприяє глобалізація освіти, яка відкриває перед людиною нові можливості, залучаючи її до світових процесів.

Глобалізація освіти є платформою для системи безперервної освіти. Забезпечення інклюзивної та якісної освіти, у тому числі професійної та вищої, протягом усього життя для всіх категорій населення – одна з цілей сталого розвитку, зафіксована в Резолюції ООН “Перетворення нашого світу: порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року”.

Кожна людина сьогодні має можливість самоосвіти через участь у відкритих інтелектуальних школах, онлайн-курсах, конференціях та семінарах. Інформаційні технології, які сьогодні виступають невід’ємною складовою освітнього процесу, дозволяють людині органічно поєднувати професійну діяльність та навчання.

Саме глобалізація освіти сприяє створенню єдиного світового освітнього простору. Сьогодні кожна людина має право обрати навчальний заклад для навчання та здобуття професії, яка їй близька та цікава.

Глобалізація освіти сприяє формуванню якостей особистості, необхідних сучасному фахівцю в умовах сучасного суспільства. Завдяки створенню єдиного світового простору стає можливим своєчасно знайомитись з інноваціями у сфері науки та виробництва, вступати у професійні об’єднання, висловлювати власну позицію, аналізувати ринки та адаптуватися до постійних змін.

Слід зазначити, що глобалізація освіти дає людині такий важливий ресурс, як час. В умовах глобалізації освіти питання вільного часу стають особливо актуальними. Відкриваючи нові можливості, інформаційне суспільство вимагає від людини володіння певними навичками тайм-менеджменту: вона має вміти орієнтуватися у щоденному потоці нової інформації, фільтрувати її та здійснювати відбір необхідних матеріалів, у тому числі й для професійного зростання.

Глобалізація – інтеграція економік і суспільств у всьому світі, де обмін інформацією, знаннями та культурними цінностями має велике значення. Що стосується системи освіти, то в процесі глобалізації до неї включені особи з різних верств суспільства, соціально-економічних класів і культур, що вимагає здійснення кадрової підготовки та своєчасного впровадження в освітній процес нових технологій.

Завдяки глобалізації відкриваються нові можливості для співпраці між університетами з різних країн. Це приводить до підвищення мобільності студентів і викладачів, до розвитку міжнародних програм обміну, широкого поширення дистанційної освіти.

Однією з тенденцій розвитку вищої освіти є дистанційне навчання за кордоном, яке з кожним роком стає дедалі популярнішим. Це ідеальний варіант для тих, хто хоче здобути диплом, не виходячи з дому. Завдяки розвитку нових технологій деякі європейські університети впровадили дистанційний формат навчання, пропонуючи студентам з різних країн отримати затребувану спеціальність.

Вибираючи навчальний заклад, перше, на що потрібно орієнтуватися майбутньому студенту – країна. Провідними європейськими країнами у сфері розвитку та вдосконалення дистанційного навчання є: Німеччина, Іспанія, Італія, Фінляндія, Швеція, Франція, Великобританія.

До переваг дистанційних освітніх програм провідних європейських держав можна віднести: багаторічний досвід у галузі дистанційної освіти; солідна інформаційна база, яка підтримується багатьма національними

порталами; наявність мережі освітніх центрів у різних країнах; визнання дипломів у всьому світі; застосування новітніх мультимедійних технологій в освіті, встановлення зворотного зв'язку та атестація студентів; висока та визнана якість навчальних програм тощо.

Крім вище перерахованих, необхідно відзначити й інші сучасні тенденції розвитку вищої освіти.

Інновації у вищій освіті. Інновації у системі освіти – це продукт усвідомленої, цілеспрямованої міждисциплінарної діяльності. У інноваційному навчанні на перший план висувається спільна творча діяльність викладача та студента в умовах співробітництва. У інноваційному навчанні викладач використовує демократичний стиль спілкування, учні виявляють ініціативу, самостійно встановлюють цілі, розробляють проекти, визначають репродуктивні завдання для вирішення творчих завдань.

Демократизація вищої освіти. Загальнодоступність, свобода вибору виду освіти та спеціальності, характеру навчання та сфери майбутньої діяльності; демократичний характер управління та автономність освітніх установ.

Персоналізація освіти. Процес, спрямований на самостійне проектування учнями змісту та технологій своєї навчально-пізнавальної діяльності. Персоналізована освіта сфокусована на саморозвитку особистості студента у навчально-професійній діяльності і ґрунтується на принципі персоналізації: свободі вибору у цілепокладанні, проектуванні індивідуального освітнього маршруту, у визначенні рівнів, темпу, форм, методів, технологій засвоєння освітніх програм на основі власних освітніх потреб, особистісних нахилів та переваг, етнокультурних та інших особливостей. Це підтримується та забезпечується викладачем, який виступає переважно у ролі організатора, наставника, посередника, консультанта, дозволяючи студенту глибше розуміти власну освітню діяльність. Персоналізована освіта набула особливої актуальності саме в

умовах впровадження інформаційно-комунікаційних технологій при навчанні студентів «цифрового покоління».

Висновки. Система вищої освіти України перебуває під впливом цілого ряду тенденцій. У сучасних умовах розвитку цифрових технологій забезпечення якісної вищої освіти в Україні можливе лише завдяки визначенню напрямів модернізації освітніх систем з урахуванням сучасних світових освітніх трендів. Цифрова трансформація освіти відкриває широкі перспективи для підвищення ефективності навчального процесу, поглиблення професійності науково-педагогічних працівників і набуття ними нових компетентностей. Обізнаність освітян у сучасних світових трендах вищої освіти підвищує їхню мотивацію щодо необхідності професійного розвитку та сприяє підготовці нового покоління висококваліфікованих фахівців.

Література

1. Андрущенко В. П. Українська освіта в європейському просторі. Україна дипломатична. 2019. Вип. 20. С. 738–757.
2. Антонівська М. О. Сарновська Н. І. Глобальні тенденції і виклики розвитку вищої освіти: наслідки для України. Міжнародні відносини: теоретико-практичні аспекти. 2021. (7). С. 213–224.
3. Бобро, Н. Цифровізація освіти: виклики та можливості у XXI столітті. Молодий вчений, 2024. 5 (129). 46-50. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2024-5-129-8>
4. Бублик С.Г., Велентейчик Т.М., Гончарова Т.В. Світові тенденції розвитку системи вищої освіти та місце в ній дослідницького процесу. Наука та наукознавство. 2019. № 1 (103). С. 46–67. DOI: <https://doi.org/10.15407/sofs2019.01.046>
5. Дубасенюк О.А. Сучасні тенденції розвитку вищої освіти. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції

«Інноваційні аспекти підготовки фахівців в умовах модернізації освітнього простору»: Зб. наук.праць. Новоград-Волинський. 2018. Вип. 1. С. 12–21.

6. Луценко Н. Л. Світові тенденції розвитку вищої освіти та ймовірні моделі університетів майбутнього. Бізнес Інформ. 2019. № 6. С. 115–120. URL: <http://jnas.nbu.gov.ua/article/UJRN-0001013756>

7. Рилова О. Ю. Світові тенденції розвитку вищої освіти та її якість. Актуальні проблеми філософії та соціології. 2012. № 32. С. 98-102.

8. Сафонов, Ю.М ., Коротун, О. П. Цифровізація освіти в у країні: технології та методики навчання. Трансформаційна економіка. 2024. (2 (07), 89-94. DOI:<https://doi.org/10.32782/2786-8141/2024-7-15>

9. Ткачук М. Безперервна освіта як загальносвітова людиноцентристська тенденція сучасності. Психолого-педагогічні проблеми сучасної школи. 2022. № 2(6). С. 186 – 192.

References

1. Andruschenko, V.P. (2019), “Ukrainian education in the European space”, *Ukraina dyplomatychna*, vol. 20, pp. 738-757.

2. Antonivska, M.O. and Sarnovska, N.I. (2021), “Global trends and challenges in the development of higher education: implications for Ukraine”, *Mizhnarodni vidnosyny: teoretyko-praktychni aspekty*, vol. (7), pp. 213-224.

3. Bobro, N. (2024), “Digitalization of Education: Challenges and Opportunities in the 21st Century”, *Molodyj vchenyj*, vol. 5 (129), pp. 46-50. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2024-5-129-8>

4. Bublyk, S.G. Velenteychyk, T.M. and Goncharova, T.V. (2019), “World trends in the development of the higher education system and the place of the research process in it”, *Nauka ta naukoznavstvo*, vol. 1 (103), 46-67. DOI: <https://doi.org/10.15407/sofs2019.01.046>

5. Dubaseniuk, O.A. (2018), “Modern trends in the development of higher education”, *Materialy Vseukrains'koi naukovo-praktychnoi internet-konferentsii «Innovatsijni aspekty pidhotovky fakhivtsiv v umovakh modernizatsii*

osvitn'oho prostoru» [Materials of the All-Ukrainian Scientific and Practical Internet Conference "Innovative Aspects of Specialist Training in the Conditions of Modernization of the Educational Space"], Novohrad-Volyns'kyj, Ukraine, vol. 1, pp. 12-21.

6. Lutsenko, N.L. (2019), "World trends in the development of higher education and probable models of universities of the future", *Biznes Inform*, vol. 6, pp. 115-120, available at: <http://jnas.nbu.gov.ua/article/UJRN-0001013756> (Accessed 25 Nov 2024).

7. Rylova, O.Yu. (2012), "World trends in the development of higher education and its quality", *Aktual'ni problemy filosofii ta sotsiologii*, vol. 32. pp. 98-102.

8. Safonov, Yu.M. and Korotun, O.P. (2024), "Digitalization of education in the country: technologies and teaching methods", *Transformatsijna ekonomika*, vol. 2 (07), pp. 89-94. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-8141/2024-7-15>

9. Tkachuk, M. (2022), "Continuous education as a worldwide human-centered trend of modernity", *Psykhologo-pedahohichni problemy suchasnoi shkoly*, vol. 2 (6), pp. 186-192.

Стаття надійшла до редакції 08.12.2024 р.